

Prije rtg pregleda sa aplikacijom kontrastnog sredstva potrebno je uraditi laboratorijske pretrage uree i kreatinina u serumu.

Kod pacijenata sa rizikom potrebno je obavezno ponoviti pretrage uree i kreatinina u sreumu nakon 3 dana od rtg pregleda sa aplikacijom kontrastnih sredstava, uz provjeru takvih nalaza od strane ljekara specijaliste.

Pacijenti sa rizikom su oni koji imaju :

- hronična oboljenja bubrega
- šećernu bolest
- koji su prethodno imali zahvate na bubrezima
- koji upotrebljavaju nesteroidne protuupalne lijekove
- koji imaju vaskularna / srčana oboljenja
- kod kojih je prethodno primijenjen kontrast a nije prošlo 24 sata
- starosna dob preko 60 godina

Primjer upotrebe kontrastnih sredstava u intravenskoj urografiji

JU Opća bolnica
„Prim.dr. Abdulah Nakaš“
Kranjčevićeva 12
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefonska centrala
+387 33 285-100

Fax
+387 33 285-370

Web adresa
www.obs.ba

e-mail
info@obs.ba

KABINET ZA RADIOLOGIJU
3. sprat, zgrada Bloka III

radno vrijeme

od 8,00 do 14,30 sati

dežurstvo
24 sata

naručivanje pacijenata
na telefon 033 285-151
u terminu od 8,00 do 13,30 sati

Odjeljenje za radiologiju

KONTRASTNA SREDSTVA U RADIOLOGIJI

Informacije za pacijente

Pripremio
Prim.dr. Zanfir Klimenta

Dizajn i tehnička obrada
Odjeljenje za bibliotečku, informacionu i edukacionu
djelatnost

ŠTA SU TO KONTRASTNA SREDSTVA I ZBOG ČEGA SE KORISTE U RADIOLOGIJI?

Kontrastna sredstva su u osnovi supstance koje apsorbiraju rendgenske zrake više ili manje od tjelesnih tkiva ili organa.

Da bi se anatomske strukture ili patološke promjene u radiološkoj dijagnostici mogle uočiti, moraju davati svijetliju ili tamniju sjenu nego što je daje njihova neposredna okolina, dakle moraju biti kontrastne a što se postiže primjenom umjetnih kontrastnih sredstava..

KOJE SU VRSTE KONTRASTNIH SREDSTAVA I NAČINI APLIKACIJE ?

Dvije su glavne **grupe kontrastnih sredstava** :

Pozitivna su ona koja apsorbiraju rendgenske zrake u većoj mjeri nego tkiva i organi pa se na radiogramu uočavaju kao zasjenjenja.

Negativna su ona koja slabije apsorbiraju rendgenske zrake od tkiva i organa pa se na radiogramu uočavaju kao transparentije.

Kontrastna sredstva se na različite načine mogu aplicirati.

Najčešći načini su na usta (per os), intravenskom aplikacijom, aplikacijom u patološke otvore i td.

Primjerci kontrastnih sredstava

KAKVE KOMPLIKACIJE MOGU IZAZVATI KONTRASTNA SREDSTVA KOD INTRAVENSKE PRIMJENE?

Nakon aplikacije kontrastnih sredstava mogu se javiti komplikacije najčešće u toku i nakon njihove primjene i to :

Anafilaktoidne reakcije koje mogu biti :

Blage : mučnina, povraćanje, bljedilo, kihanje.

Srednje teške : nesvjestica, jako povraćanje, difuzna urtikarija.

Teške reakcije : gubitak svijesti, srčani arrest, plućni edem, infarkt miokarda, aritmije.

Nefropatije (komplikacije na bubrezima) prouzrokovane kontrastom, tj. porastom vrijednosti kreatinina u serumu za više od 25% od normalne vrijednosti, unutar 3 dana od primjene kontrastnog sredstva, uz isključenje ostalih mogućih uzroka nefropatije.

Ekstravazacija (aplikacija kontrasta izvan krvnog suda) - je komplikaciju koja najčešće nastaje zbog primjene automatskih injektora uslijed apliciranja velikog volumena hiperosmolalnog, viskoznog kontrastnog sredstva u kratkom vremenskom razdoblju. Obuhvaća blagu i prolaznu reakciju koja se spontano sanira unutar 24-48 sati , ali i teške reakcije sa nekrozom i ulceracijom tkiva.

Zračna embolija je komplikacija koja podrazumijeva ulazak zraka u venski sistem prilikom intravenoznog injiciranja kontrastnog sredstva.

KAKO PREVENIRATI, SMANJITI BROJ I INTENZITET KOMPLIKACIJA PRILIKOM I NAKON PRIMJENE KONTRASTNIH SREDSTAVA?

Radi prevencije i smanjenja broja i intenziteta komplikacija preporučuje se određena procedura prije i nakon primjene kontrastnih sredstava. Ona se stastoji u sljedećem:

Obavezna **hidratacija** pacijenata kod kojih je planiran rtg pregled sa primjenom kontrastnih sredstava.

Hidratacija se može obaviti uzimanjem većih količina tečnosti na usta (oko 2 litra vode) ili aplikacijom intravenoznih fizioloških otopina u bolničkim uslovima 48 sati prije zakazanog pregleda i neposredno nakon obavljenog pregleda.

Prestati sa upotrebom nesteroidnih protuupalnih lijekova i ostalih nefrotoksičnih lijekova te diuretika (sredstva za izmokranje), 48 sati prije pregleda.